Lietas Nr. A420303015
Lietas arhīva Nr. A42-00601-16/27

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 5.februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese A.Pūcīte,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Mājokļu un vides departamenta pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 1.reģistrā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs vērsās Rīgas domes Mājokļu un dzīvokļu departamenta (turpmāk – Departaments) Dzīvokļu pārvaldes komisijā personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai ar iesniegumu *(lietas 44.lapa)* par palīdzības saņemšanu sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā (tagadējā 1.reģistrā).

Ar Departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai 2015.gada 13.maija lēmumu (protokols Nr.20, 2.13.punkts) (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *(lietas 41.lapa)* atteikts reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai.

Pieteicējs apstrīdēja Sākotnējo lēmumu *(lietas 39.lapa)*.

[2] Ar Departamenta 2015.gada 9.jūlija lēmumu Nr.DMV-15-14121-ap (turpmāk – Lēmums) *(lietas 5 – 7.lapa)* Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, norādot, ka pieteicējs nav maznodrošināta (trūcīga) pensijas vecumu sasniegusi persona vai persona ar 1.vai 2.grupas invaliditāti, līdz ar to viņš neatbilst personu kategorijām, kurām ir tiesības reģistrēties konkrētās palīdzības saņemšanai.

[3] Pieteicējs, nepiekrītot Lēmumam, iesniedza tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu *(lietas 4.lapa)*, norādot, ka nams /adrese/, kur pieteicējam ir deklarēta dzīvesvieta, ir nodedzis, līdz ar to pieteicējam nav dzīvesvietas, kur apmesties un deklarēt savu adresi, kā arī pieteicējs nevar uzsākt darba tiesiskās attiecības. Vienlaikus pieteicējs nevēlas deklarēt dzīvesvietu pie kāda cita, lai neradītu papildus izdevumus citiem.

[4] Departaments rakstveida paskaidrojumos *(lietas 34. – 35.lapa)* norāda, ka pieteikums nav pamatots un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā minētajiem argumentiem.
Departamenta pilnvarotais pārstāvis pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē, ka pieteicējs lūdzis viņu reģistrēt palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā (tagadējā 1.reģistrā).

[8] Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, atbilstoši kurai, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (*sk., piemēram, Augtākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu*).

Vienlaicīgi no Augstākās tiesas judikatūras izriet, ka, skatot sociālās lietas, kas saistītas ar personu reģistrēšanu palīdzības saņemšanai, ir skatāmas ņemot vērā tos tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas pastāv līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai (*sk., Augstākās tiesas 2014.gada 14.janvāra*

spriedumu lietā Nr.SKA-7/2014).

Lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā bija Rīgas domes 2010.gada 15.jūnija saistošie noteikumi Nr.80 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Noteikumi Nr.80), savukārt konkrētās lietas izskatīšanas brīdī minētie noteikumi ir zaudējuši spēku, jo 2015.gada 11.jūlijā spēkā stājās Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošie noteikumi Nr.153 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Noteikumi Nr.153). Atbilstoši Noteikumu Nr.153 91.punktam, ar šo saistošo noteikumu spēkā stāšanās brīdi reģistrs Nr.13 uzskatāms par reģistru Nr.1 – atbilstoši minētajam, ierosinot lietu, precizēts pieteikuma priekšmets.

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai pieteicējam ir tiesības sagaidīt no pašvaldības, ka viņš tiek reģistrēts palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 1.reģistrā. Tiesa, pārbaudot minēto, vērtēs tos tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas bija līdz brīdim, kad tika pabeigts skatīt lietu, proti, līdz brīdim, kad tiesa aizgāja taisīt spriedumu.

[9] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējam līdz Lēmuma pieņemšanas brīdim nebija piešķirts nedz maznodrošinātas, nedz trūcīgas personas statuss. Par minēto lietā strīda nav. Tāpat lietā nav strīda, ka pieteicējam šīs lietas izskatīšanas tiesā pabeigšanas brīdī arī nebija piešķirts nedz trūcīgas, nedz maznodrošinātas personas statuss, uz ko tiesas sēdē norādīja pats pieteicējs *(lietas 85.lapa)*.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējam nav piešķirta invaliditāte, ko pieteicējs apstiprināja arī tiesas sēdē *(lietas 85.lapa)*.

Tādējādi secināms, ka brīdī, kad tiesa aizgāja taisīt spriedumu, pieteicējam nebija piešķirts nedz trūcīgas, nedz maznodrošinātas personas statuss, nedz arī pieteicējs bija atzīts par invalīdu.

[10] Likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmā daļa noteic, ka sociālo dzīvokli ir tiesības īrēt personai (ģimenei), kura ir sociāli maznodrošināta (trūcīga) vai sociāli mazaizsargāta un uz kuru ir attiecināms viens no šādiem nosacījumiem:

1) attiecībā uz to ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 29.panta pirmās daļas 2.punktu;

2) tā īrē pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli un ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli;

3) persona ir bārenis un nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 11.janvāra noteikumu Nr.32 „Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām" (turpmāk – Noteikumi Nr.32) 2.punktu Ir šādas sociāli mazaizsargāto personu grupas: 1.ģimenes, kuras audzina trīs un vairāk bērnus, 2.nepilnās ģimenes, 3.invalīdi, 4.personas virs darbaspējas vecuma, 5. 15–25 gadus veci jaunieši, 6.personas, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm, 7.ilgstošie bezdarbnieki, 8.bezpajumtnieki, 9.cilvēktirdzniecības upuri, 10.politiski represētās personas, 11.personas, kurām stihisku nelaimju vai dabas katastrofu dēļ ir nodarīts kaitējums, vai viņu ģimenes, 12.Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki un viņu ģimenes, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas dēļ cietušās personas un viņu ģimenes, 13.personas ar alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vielu, azartspēļu vai datorspēļu atkarības problēmām un viņu ģimenes, 14.ģimenes, kuras audzina bērnu invalīdu, 15.bērni, 16.no vardarbības cietušās personas.

Tātad ir secināms, ka sociālo dzīvokli ir tiesības īrēt personai (ģimenei), kura ir maznodrošināta (trūcīga), vai arī Noteikumu Nr.32 2.punktā noteiktās personas, ja attiecībā uz viņām ir izpildījies vismaz viens no trīs likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmā daļā noteiktajiem priekšnosacījumiem.

Ņemot vērā minētās tiesību normas kopsakarā ar šā sprieduma [9] punktā konstatēto, ir secināms, ka pieteicējam nav tiesiska pamata saskaņā ar likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmo daļu sagaidīt, ka viņš tiks reģistrēts 1.reģistrā, jo attiecībā uz pieteicēju nav stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 29.panta pirmās daļas 2.punktu, viņš neīrē pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli, kā arī pieteicējs nav bārenis.

[11] Saskaņā ar likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta ceturto daļu pašvaldība var noteikt atvieglotus nosacījumus personas (ģimenes) atzīšanai par tiesīgu īrēt sociālo dzīvokli.

Noteikumu Nr.153 19.punkts noteic, ka 1.reģistrā (bijušajā 13.reģistrā) sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai reģistrē:

1) maznodrošinātu personu ar nosacījumu, ka:

1.1) ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par personas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}panta pirmo daļu (19.1.1.apakšpunkts);

1.2) ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par pensijas vecumu sasniegušas personas vai personas ar 1.vai 2.grupas invaliditāti izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{3}panta pirmo daļu, 28.^{4}panta otro daļu (19.1.2.apakšpunkts);

1.3) tā ir bārenis, kas nav nodrošināts ar dzīvojamo telpu (19.1.3.apakšpunkts);

1.4) tā ir atsevišķi dzīvojoša pensijas vecumu sasniegusi persona vai atsevišķi dzīvojoša persona ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura īrē pašvaldības dzīvojamo telpu vai sociālo dzīvojamo telpu ar zemāku labiekārtojuma līmeni (19.1.4.apakšpunkts);

1.5) tā ir persona ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā un īrē Rīgā tādu dzīvojamo telpu, kurā nav nodrošināta ar atsevišķu istabu, kas personai pienākas saskaņā ar noteikumu 1.pielikumā minētās slimības raksturu (19.1.5.apakšpunkts) ;

1.6) tā ir atsevišķi dzīvojoša pensijas vecumu sasniegusi persona vai atsevišķi dzīvojoša persona ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā (19.1.6.apakšpunts);

1.7) tā ir atsevišķi dzīvojoša pensijas vecumu sasniegusi persona vai atsevišķi dzīvojoša persona ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā un lieto savā īpašumā esošu dzīvojamo telpu (19.1.7.apakšpunkts);

1.8) tā ir persona, kura pastāvīgi dzīvo sociālās rehabilitācijas un aprūpes iestādē un kura nevar atgriezties agrāk lietotajā dzīvojamā telpā Rīgā, ja sniegts SD atzinums par personas spēju dzīvot patstāvīgi (19.1.8.apakšpunkts);

1.9) tā bijusi bērns bārenis vai bez vecāku gādības palicis bērns, kurš dzīvo grupu dzīvoklī un pirms ievietošanas tajā bija reģistrēts palīdzības saņemšanai, ja sniegts SD atzinums par personas spēju dzīvot patstāvīgi (19.1.9.apakšpunkts);

1.10) tā ir persona, kura audzina bērnu ar invaliditāti, pēdējos piecus gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā un īrē vai lieto tādu savā īpašumā esošu dzīvojamo telpu, kurā bērns ar invaliditāti nav nodrošināts ar atsevišķu istabu (19.1.10.apakšpunkts);

2) pensijas vecumu sasniegušu personu vai personu ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura ir persona ar noteiktiem ienākumiem *(atbilstoši Noteikumu Nr.153 2.10.apakšpunktu denacionalizētās mājas īrnieks)*, tai skaitā, ja šī persona tiek izlikta no dzīvojamās telpas, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 6.panta otro daļu, 28.^{2}panta pirmo daļu (19.2.apakšpunkts);

3) politiski represētu atsevišķi dzīvojošu pensijas vecumu sasniegušu personu vai personu ar 1. vai 2.grupas invaliditāti, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā un īrē dzīvojamo telpu Rīgā (19.3.apakšpunkts);

4) personu, kura audzina bērnu ar invaliditāti, vai personu ar 1.vai 2.grupas invaliditāti, kurai nepieciešams servisa dzīvoklis, kura pēdējos piecus

gadus deklarējusi savu dzīvesvietu Rīgā, īrē vai lieto savā vai ģimenes locekļa īpašumā esošu dzīvojamo telpu Rīgā (19.4.apakšpunkts).

Kā izriet no lietas materiāliem un paša pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem viņš nav nedz trūcīga, nedz maznodrošināta persona, viņš nav 1.vai 2.grupas invalīds, viņš netiek izlikts no dzīvojamās telpas, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 6.panta otro daļu, $28.^{2}$panta pirmo daļu, viņš nav denacionalizētās mājas īrnieks. Pieteicējs nav norādījis, ka viņš ir politiski represēta persona vai ka viņš audzina bērnu ar invaliditāti.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir secināms, ka neizpildās neviens Noteikumu Nr.153 19.punktā noteiktie priekšnosacījumi, lai pieteicēju iekļautu 1.reģistrā.

[12] Tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka pašvaldību budžets ir ierobežots un, lai to racionāli un taisnīgi izmantotu mērķim palīdzēt personām dzīvokļa jautājuma risināšanā, tiek izdoti tiesību akti, kas strikti nosaka to personu loku, kuram šāda palīdzība pienākas. Ja pašvaldība pieļautu situāciju un neievērotu tiesību normās noteiktās prasības attiecībā uz personām, kurām šāda palīdzība ir sniedzama, rastos situācija, kas būtu netiesīga attiecībā pret personām, kurām palīdzība ir visvairāk nepieciešama. Šāda situācija nav pieļaujama.

Pieteicēja norādītie apstākļi (nodegusi māja, nevēlēšanās deklarēties citam piederošā nekustamajā īpašumā vai grūtības ar darbavietu), kuru dēļ viņš būtu iekļaujams dzīvokļu reģistrā, nav iekļauti tiesību normās, kā tādi, ar kuriem persona varētu pretendēt uz iekļaušanu 1.reģistrā. Tādējādi secināms, ka likumdevējs ir atzinis, ka ir citi apstākļi, kas ir atzīstami par nopietnākiem, nekā tie, uz kuriem norāda pieteicējs, lai personas varētu pretendēt uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumā.

[13] Ņemot vērā šā sprieduma [10] – [12] punktā secināto, pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 1.reģistrā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pūcīte